

Naturinventering av skogsområde i Norremark, Växjö 2016

**Text och foto: Tobias Ivarsson, Svanås Hagtorpet, 342 64 Ör, tel. 0472-76167.
saperda@spray.se**

Innehållsförteckning

Metodik	2
Tidigare inventeringar	3
Beskrivning	4
Karta	5
Betydelse i grönstrukturplanen	5
Naturvärdesbedömning	5
Miljöbilder	6
Intressanta arter	13
Artlista	16
Slutbedömning av de inventerade områdena	18
Speciella hänsyn vid en exploatering	18
Referenser	18

Metodik

Inventeringen har utförts den 19 och den 29 september 2016. Som grund för inventeringen har en flygbild legat. Inventeringens syfte har varit att bedöma områdets naturvärde och ge en dokumentation av förekommande intressanta arter. Alla artuppgifter har rapporterats på artportalen.se. För att på ett lätt sätt redovisa naturvärden har siffervärden mellan 1 och 10 tagits fram med följande riktlinjer:

N=1 - ringa naturvärden

N=3 - måttliga naturvärden

N=5 - ganska höga naturvärden

N=7 - höga naturvärden

N=9 - mycket höga naturvärden

N=10 - mycket höga naturvärden (klart reservatsklass i sig)

Vid bedömandet av naturvärdet och för beskrivningen av området har följande särskilt beaktats:

- biotop
- trädskiktets artsammansättning och åldersfördelning.
- fältskiktets täckning och dominerande arter samt speciella intressanta arter.
- mosskiktets täckning och förekomst av mera krävande arter som olika signalarter.

- intressanta noterade arter bland övriga organismgrupper såsom insekter, lavar och fåglar.
- viktiga nyckelmiljöer som död ved, vedsvampar, blomrika marker och stora träd.
- områdets läge i förhållande till andra biotoper i närheten.
- områdets potential att utvecklas till ett område med riktigt höga naturvärden inom en snar framtid.
- områdets naturlighet (påverkan från människan).

Dessutom noteras vilka av Växjö stads 13 prioriterade naturtyper som påträffades i området.

De 13 prioriterade naturtyperna är

Äldre ädellövträd
 Äldre bokskog
 Pionjärmiljöer
 Blomrika marker
 Ängssvampsmarker
 Äldre barrskog
 Brynmiljöer
 Triviallövskog
 Öppet kulturpåverkat landskap
 Sjöar och stränder
 Rinnande vatten
 Dammar
 Myrmarker

Varje naturtyp i delområdet har även värderats enligt följande;

- 1= Naturtypen finns.
- 2= Ett viktigt område för naturtypen.
- 3= Ett av stadens absolut viktigaste områden för naturtypen.

Tidigare inventeringar

Skogen inventerades översiktligt 2005. (Ivarsson 2005). Då gjordes följande noteringar.

Lokal 1409 Tallskog söder om Deltavägen

Ganska gles tallskog med inslag av gran, björk och rönn. De största tallarna har en omkrets på 2,0 meter. Buskskiktet är glest och består av lövsly. Fältskiktet domineras av blåbär (med mycket bär), men även ljung, örnbräken, kruståtel, skogsstjärna, stensöta, lingon, vårfryle, ekorrbär, linnea och kråkbär noterades. Fågellivet är ganska rikt och under besöket noterades nötväcka, blåmes, talgoxe och kungsfågel. En del av området hade mycket lågor efter stormen i januari, dessa var vid besöket tillvaratagna.

Datum för besök: 20050823 **Naturtyp:** Skog **Naturvärde:**6

Beskrivning

Gles äldre flerskiktad barrskog med tall som dominerande trädslag. Skogen är torr på ganska sandig och mager mark vilket ger skogen en tydlig norrlandskaraktär. Marken täcks till stora delen av blåbärris med riklig förekomst av bär.

Totalt finns ett 30 tal grova tallar med en omkrets på över 160 cm och ett 20 tal grova granar. De grövsta träden har en omkrets på 215 cm tall och 200 cm gran. Dessa träd har troligtvis en ålder på mellan 100 och 200 år. Det stora antalet så gamla träd är idag sällsynta i skogslandskapet och återfinns så gott som bara i reservat och nyckelbiotoper.

Ett flertal signalarter för skyddsvärd skog påträffades. Speciellt intressanta är de rika förekomsterna av signalarterna blomkålsvamp som hittades vid inte mindre än fyra tallar och granbarkgnagaren som finns på så gott som alla de äldsta granarna.

Lövträd som bok, skogsek, asp, rönn, sälg och björk förekommer sparsamt.

Multnande ved förekommer ganska rikligt, bland annat noterades två tallhögstubbar, tre tallågor, åtta granhögstubbar och fyra granlågor. En av granhögstubbarna är mycket gammal med flera bohål för fåglar.

Fågellivet under inventeringstillfällena har varit ovanligt rikt med skogsarter som tofsmes, kungsfågel, stjärtmes och trädkrypare. Dessutom noterades hackmärken av spillkråka.

Trots den mycket torra hösten påträffades flera intressanta svampar, främst vedlevande arter. Det är troligt att även krävande mykorrhizasvampar förekommer exempelvis olika arter taggsvampar och tallriska.

Skogen är öppen, lättgången samt bär- och svamprik vilket gör den utmärkt för rekreation.

Skogsområdet är ganska likartat med grova träd i hela området förutom längst i sydväst.

Skogen har sådana naturvärden att den troligen skulle klassas som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen.

Karta över området, den röda linjen markerar det tre hektar stora området med äldre skog, x visar förekomster av blomkålsvamp och H visar var den stora granhögstubben med håligheter finns.

Områdets betydelse i Växjö's grönstrukturprogram (Arvidsson 2013)

Området är viktigt i grönstrukturprogrammet då det ingår i en värdekärna (Fylleryd) för den prioriterade naturtypen Äldre barrskogar. Skogen är strategiskt belägen i nordligaste delen av Fylleryd och förklarar spridning av organismer knutna till äldre barrskogar mellan värdekärnan Fylleryd och värdekärnan Hovsgöl-Evedal.

Naturvärdesbedömning

Ökad kunskap om den biologiska mångfalden i Växjö under senare år har ökat värdet för vissa biotoper och substrat. Speciellt gäller detta arter knutna till tall. Tidigare var bara tallticka (NT) känd från staden. Nya fynd av sällsynta och krävande arter som tallmulmblomflugan (NT) (Bäckaslöv 2008), laxticka (VU) (Bokhultet 2009), laxporing (VU) (Kronoberg 2012), lateritticka (VU) (Kronoberg 2014), tallriskan (NT) (Fyllerydsskogen 2012) lyfter Växjöstad som det tveklöst viktigaste området för arter knutna till tall i länet. Grova tallar och döda tallar är numera sällsynta i det brukade skogslandskapet.

Ovanstående tillsammans med ökningen av mängden multnande ved sedan inventeringen 2005, de nya artfynden (speciellt de stora förekomsterna av blomkålsvamp och granbarkgnagare) gör att min bedömning av naturvärdet ökat från **6** till **8**.

Växjö's prioriterade naturtyper

Äldre barrskog 2

Miljöbilder från området september 2016

Intressanta arter.

Linnea *Linnaea borealis* (signalart)

Gammelskogsväxten linnea påträffades 2005 men kunde inte återfinnas under årets inventering, arten kan dock finnas kvar. Linnean trivs bäst i äldre glesa skogar.

Långfliksmossa *Nowellia curvifolia* (signalart)

En ganska vanlig mossa på multnande ved av barrträd. Påträffades 2016.

Gammelgranslav *Lecanactis abietina*

En skorplav som mest växer på riktigt gamla granar. Arten var vanlig i området på de äldre granarna.

Grynig blåslav *Hypogymnia farinacea*

En ganska sällsynt och krävande lav på gamla tallar. Påträffades på en äldre tall 2016.

Blomkålssvamp *Sparassis crispa* (Signalart)

En mycket karaktäristisk svamp som lever som parasit på gamla tallar. De angripna träden är ofta 150-200 år eller äldre. Arten är rapporterad från ett 40 tal platser i Kronobergs län under 2000-talet, dock bara från enstaka träd på varje lokal. I Växjö är fynden få och bland annat från Fyllerydsskogen. I det inventerade området påträffades arten vid basen på fyra äldre tallar 2016.

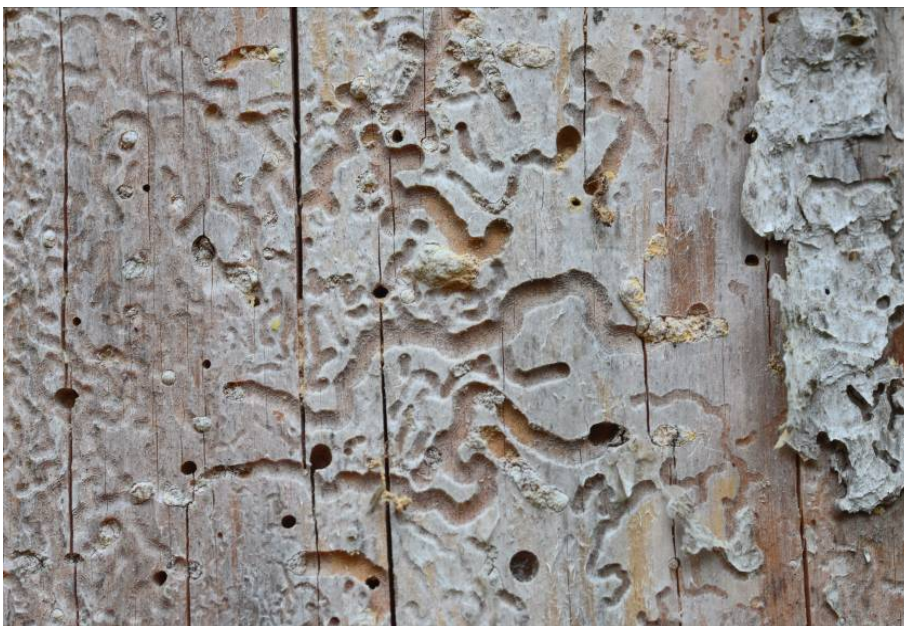
Blomkålsvamp hittades vid fyra av de gamla tallarna i det inventerade området.

Blödticka *Oligoporus fragilis*

En mindre vanlig ticka på multnande barrved. Påträffades på gran 2016.

Thomsons trägnagare *Cacotemnus thomsoni* (Signalart, tidigare rödlistad)

En ganska sällsynt skalbagge vars larver lever på nyligen döda granar. Främst förekommer den i långsamt växande granbestånd. Påträffades på några granhögstubbar 2016. I länet finns ett 20-tal spridda fynd under 2000-talet. I Växjö stad tidigare rapporterad från Bäckaslöv.

Gnag av den ganska sällsynta skalbaggen Thomsons trägnagare.

Granbarkgnagare *Microbregma emarginatum* (Signalart, tidigare rödlistad)

Skalbagge som förekommer sällsynt i gamla granbestånd med mycket grova träd. Artens larver levande i barken på levande äldre träd. Förekomst av arten visar på kontinuitet med grova gamla granar. Arten har påträffats på drygt 10 platser i länet i äldre skogar exempelvis Siggaboda NR, Bjurkärrs NR, Marsholm NR med mera. Även funnen i Växjö stad i Bäckaslöv och på Hissö. Dock påträffas oftast angrepp bara på något enstaka träd. I det inventerade skogsområdet fanns gnag på nästan samtliga av de ungefär 20 äldre senvuxna granarna 2016, vilket gör förekomsten till den största kända i länet.

I barken på de grova granarna i skogen förekommer den sällsynta granbarkgnagaren rikligt. Hålet visar ett kläckhål för arten.

Vågbandad barkbock *Semanotus undatus* (signalart)

Artens larver lever under barken på nyligen döda granar, främst stående träd som har vuxit långsamt. Gnag av arten påträffades på en högstubbe av gran 2016. Den vågbandade barkbocken är ganska sällsynt och med ett 10-tal spridda fynd finns i länet under 2000-talet. Arten är inte tidigare rapporterad från Växjö stad.

Spillkråka *Dryocopus martius* (rödlistad som NT- nära hotad)

Hackspår från hackspetten spillkråka 2016, visar ett den regelbundet födosöker i området.

Kungsfågel *Regulus regulus* (rödlistad som VU- sårbar)

Kungsfågeln noterades i skogen, trots att den är en av landets vanligaste fåglar är den med på rödlistan för att den har minskat i numerär så mycket de senaste åren.

Tofsmes *Lophophanes cristatus*

Tofsmesen är en typisk barrskogsfågel som främst påträffas i äldre skogar. Flera fåglar sågs vid besöken 2016.

Artlista från skogen vid besöken 2005 och 2016

Kärlväxter

Revlumner *Lycopodium annotinum* L.

Mattlumner *Lycopodium clavatum* L.

Örnbräken *Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn

Stensöta *Polypodium vulgare* L.

Gran *Picea abies* (L.) H. Karst.

Tall *Pinus sylvestris* L.

En *Juniperus communis* L.

Liljekonvalj *Convallaria majalis* L.

Ekorrbär *Maianthemum bifolium* (L.) F. W. Schmidt

Bredkaveldun *Typha latifolia* L.

Vårfryle *Luzula pilosa* (L.) Willd.

Rödven *Agrostis capillaris* L.

Kruståtel *Avenella flexuosa* (L.) Drejer

Hallon *Rubus idaeus* L.

Rönn *Sorbus aucuparia* L.

Bok *Fagus sylvatica* L.

Skogsek *Quercus robur* L.

Asp *Populus tremula* L.

Sälg *Salix caprea* L.

Äkta johannesört *Hypericum perforatum* L.

Skogsstjärna *Lysimachia europaea* (L.) U. Manns & Anderb.

Ljung *Calluna vulgaris* (L.) Hull

Kråkbär *Empetrum nigrum* L.

Blåbär *Vaccinium myrtillus* L.

Lingon *Vaccinium vitis-idaea* L.

Ärenpris *Veronica officinalis* L.

Skogskovall *Melampyrum sylvaticum* L.

Druvfläder *Sambucus racemosa* L.

Linnea *Linnaea borealis* L.

Mossor

Husmossa *Hylocomium splendens* (Hedw.) Schimp.

Väggmossa *Pleurozium schreberi* (Brid.) Mitt.

Kammossa *Ptilium crista-castrensis* (Hedw.) De Not.

Långfliksmossa *Nowellia curvifolia* (Dicks.) Mitt.

Vedblekmossa *Lophocolea heterophylla* (Schrad.) Dumort.

Tät fransmossa *Ptilidium pulcherrimum* (G. Web.) Vainio

Lavar

Gammelgranslav *Lecanactis abietina* (Ach.) Körb.

Gulvit renlav *Cladonia arbuscula* (Wallr.) Flot.

Grå renlav *Cladonia rangiferina* (L.) F.H.Wigg.

Fönsterlav *Cladonia stellaris* (Opiz) Pouzar & Vezda

Grynig blåslav *Hypogymnia farinacea* Zopf

Blåslav *Hypogymnia physodes* (L.) Nyl.

Färglav *Parmelia saxatilis* (L.) Ach.

Stocklav *Parmeliopsis ambigua* (Wulfen) Nyl.

Vedlav *Parmeliopsis hyperopta* (Ach.) Arnold

Flarnlav *Hypocenomyce scalaris* (Ach.) M.Choisy

Svampar

Stubbmusseron *Tricholomopsis decora* (Fr. : Fr.) Singer

Björksopp *Leccinum scabrum* (Bull.:Fr.) Gray

Tegelsopp *Leccinum versipelle* (Fr. & Hök) Snell

Gallsopp *Tylopilus felleus* (Bull.:Fr.) P.Karst.

Örsopp *Suillus bovinus* (L.:Fr.) Roussel

Sammetsfotad pluggskivling *Tapinella atrotomentosa* (Batsch:Fr.)

Narrkantarell *Hygrophoropsis aurantiaca* (Wulfen:Fr.)

Luktticka *Osmoporus odoratus* (Wulfen:Fr.) Singer

Violtgagging *Trichaptum fuscoviolaceum* (Ehrenb.: Fr.) Ryvarden

Knötticka *Antrodia serialis* (Fr.) Donk

Klibbticka *Fomitopsis pinicola* (Sw.:Fr.) P.Karst.

Sotticka *Ischnoderma benzoinum* (Wahlenb. : Fr.) P. Karst.

Blödticka *Oligoporus fragilis* (Fr.) Gilb. & Ryv.

Bitterticka *Oligoporus stipticus* (Pers. : Fr.) Gilb. & Ryvarden

Borstticka *Trametes hirsuta* (Wulfen : Fr.) Pilát

Blomkålssvamp *Sparassis crispa* (Wulfen:Fr.) Fr.

Skäggriska *Lactarius torminosus* (Schaeff.:Fr.) Pers.

Ryggradslösa djur

Thomsons trägnagare *Cacotemnus thomsoni* (Kraatz, 1881)

Granbarkgnagare *Microbregma emarginatum* (Duftschmid, 1825)

Kortvingad granbock *Molorchus minor* (Linnaeus, 1758)

Vågbandad barkbock *Semanotus undatus* (Linnaeus, 1758)

Allmän engallmygga *Oligotrophus juniperinus* (Linnaeus, 1758)

Punktsvampmal *Montescardia tessulatella* (Lienig & Zeller, 1846)

Större ekluggmal *Tischeria ekebladella* (Bjerkander, 1795)

Huggormsspindel *Segestria senoculata* (Linnaeus, 1758)

Fåglar

Ringduva *Columba palumbus* Linnaeus, 1758

Spillkråka *Dryocopus martius* (Linnaeus, 1758)

Större hackspett *Dendrocopos major* (Linnaeus, 1758)

Järnsparv *Prunella modularis* (Linnaeus, 1758)

Björktrast *Turdus pilaris* Linnaeus, 1758

Kungsfågel *Regulus regulus* (Linnaeus, 1758)

Stjärtmes *Aegithalos caudatus* (Linnaeus, 1758)

Tofsmes *Lophophanes cristatus* (Linnaeus, 1758)

Blåmes *Cyanistes caeruleus* (Linnaeus, 1758)

Talgoxe *Parus major* Linnaeus, 1758

Nötväcka *Sitta europaea* Linnaeus, 1758

Trädkrypare *Certhia familiaris* Linnaeus, 1758

Kaja *Corvus monedula* Linnaeus, 1758

Kråka *Corvus corone* Linnaeus, 1758

Bofink *Fringilla coelebs* Linnaeus, 1758

Grönsiska *Carduelis spinus* (Linnaeus, 1758)

Mindre korsnäbb *Loxia curvirostra* Linnaeus, 1758

Stenknäck *Coccothraustes coccothraustes* (Linnaeus, 1758)

Slutbedömning av de inventerade områdena.

De inventerade området har höga till mycket höga naturvärden som tar minst 150 år att bilda. Naturvärdet ökar hela tiden i området i och med att åldern ökar på träden och mängden multnande ved ökar om den tillåts ligga kvar. Skogar av denna typ är sällsynta och skyddsvärda i denna del av landet.

Området är viktigt för den i Växjös grönstrukturprogram prioriterade naturtypen Äldre barrskogar. Speciellt då den förenklar spridning av organismer knutna till äldre barrskogar mellan värdekärnan Fylleryd och värdekärnan Hovsgöl-Evedal.

Speciella hänsyn vid en eventuell exploatering

1. Spara i så stor utsträckning som möjligt gamla granar och tallar.
2. Spara död ved i största möjliga mån, den kan flyttas till den närbelägna Fyllerydsskogen.
3. All grövre ved från nedtagna träd placeras som faunadepåer på lämpliga platser.

Referenser:

Arvidsson, M et.al 2013, Grönstrukturprogram för Växjö stad 2013. Växjö kommun.

Ehnström, B & Bjelkefelt, M. 2013. Signalarter bland bark- och vedlevande insekter i norra Sverige. Fältbiologernas förlag

Gärdenfors, U. (ed) 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Ivarsson, T. 2005. Natur i Växjö stad 2005 . Växjö kommun.

Nitare, J. (ed) 2000. Signalarter, indikatorer på skyddsvärd skog, flora över kryptogamer. Skogsstyrelsen, Jönköping.

